

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждень 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Щоденне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Входить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудня.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслан» при ул.
Особольських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насакі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напопередне застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіслазі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Людвик і Франц Кошут.

(+) Нинішнє угорське пересилення, в котрім головне місце займає міністер торговлі Франц Кошут, приневолює мимохіть сягнути до часів, коли його отець Людвик Кошут зворохобив ся проти Габсбурского Дому, змагаючи до самостійности і независимости Угорщини.

Стягнувши на себе своїми змаганням законну кару, звернувшись до монарха о помиловане з запевненем вірности і преданности для Габсбурского Дому. Але вже по шести роках, будши міністром королівским і защитником спільности з Австрією, довів на кадовнім соймів Дебречині до ухвали, котрою проголошено зложене Габсбурскої династії з престолу. Нещирість його супроти монарха, котрий бажав поліпшення долі широким верствам населеня, похнула жадібного популярности агітатора мадарского до революції. Розходило ся тоді о переведенє викупу землі для селянства з панщини мадарских вельмож, щоби тим способом ще тіснішу звязь витворити між монархом і населенем і видобути широкі верстви народні зпід заневолєня тамошньої шляхти. Людвик Кошут не хотів допустити до того, щоби переведенє тих реформ в користь народних верств було заслугою пануючого Дому, побоюючи ся підорваня впливу і значіня угорских можновладників, заманив отже наряд державноправнимі окликамі самостійности і независимости і довів в 1848 р. до кровавої розправи між пануючим Домом а Угорщиною. Заманений високопарними окликамі наряд станув спільно з мадарскими можновладниками до бою проти династії, котра бажала визволення угорского селянства зпід верховлади мадарской шляхти, а закінченем сего бою була здача ворохобників під Відягош (1849 р.). Ті самі проводирі мадарські, що високопарними окликамі підбурювали наряд жадний народно-господарского поступу, станули проти династії, яка іменно бажала для широким верств народних викупу землі, знесеня панщини і рівномірного розкладу державних тягарів.

По шістьдесяти роках явив ся був перед кількома днями др. Люкач яко homo regius перед Францом Кошутом, чоловіком без міри менших здібностей, але більше гордовитим, як його батько Людвик і був приневолений довго вичекати ся, покля сей верховладник независимців зволив його прийняти у себе. — Др. Люкач подав Кошуту свій план полагоди пересилєня з услівєм, що Кошут зобов'язе ся, приреченя що до виборчої реформи і народних прав ввести в житє. Тимчасом Кошут в своїх гордошах домагав ся запоруки дальшої верховлади мадарских вельмож инакше грозив народним опором. Старші жупани комитатові або мають бути послужні мадарским вельможам або стрітять їх доля, як того жупана за часів Феєрварого, що побитого до крови привязано на караван і обв'язано на глум по місті. Франц Кошут показав ся отже таким самим політиком, як його батько, вірним слугою Габсбурскої династії, як довго она ему дає не-

обмежену власть над народом, але ворохобником і революционером, скоро лише Корона змагає до признаня широким верствам народним поза плечима шляхти належних їм прав. На погляд мадарских верховладників має вся власть оставати в руках шляхти, а монарх може собі лише з поміж неї вибирати своїх міністрів. За те дістане жовнірів, але на „проклятий Відень“ спадати має за те ненависть, що вимагає від народу податків і вн. тягарів, від котрих усуває ся шляхта. Економічний визиск широким верств народних можновладниками не допускає до їх розвитку, а до того гнобить ся немадарські народности.

Така політика конечно мусить довести до нещастя в монархії, а за сею політикою встоював гордовитий Кошут перед цісарским висланником. Др. Люкач не міг монархі принести иншого вислідку своїх заходів як, що мадарська шляхта непохитно стоїть за тим, щоби монархія піддала ся єї волі. Се послуханє д-ра Люкача у монарха і все те, що з нею лучить ся, має історичне значінє. Настала тепер хвиля великої досяглости, в котрій має рішити ся про створенє монархії. Або буде положений кінець верховладі мадарских верховладників, або стане ясно перед усім світом, що Корона повинна лише зволити волю їх, додавати їм блиску і потверджувати все в армії і народно-господарским устрою так, як сего вимагає шляхта, щоби довести широкі народні верстви до розпуки.

Положенє заострило ся, мадарські верховладники бажать проволочи справу до осени, щоби відтак в осени вимусити на Короні військові уступки і инше обмеженє монаршої влади і тим способом загородити Короні дорогу до наданя широким верствам народним належних їм прав горожанських. Се може довести особливо немадарські народности до розпуки, до гляданя помочи зверхньої, а се може рідбитися також некористно і на народах Австрії. Теперішня хвиля є вельми важна грізна. Міродатні круги повинні рішити ся, щоби розятрену рану випалити, і не допустити до затровєня цілого організму. Неможна допустити до того, щоби через буту мадарских верховладників потерпіла повага Корони і добро народів. Франц Кошут глядить вімсти за Відягош і хоче підорвати повагу пануючого Дому. Тепер годить ся ему доказати, що супроти його змагань Корона і монархія стоять непохитно. Не династия, але він повинен уступити. Іменованє тимчасовим того самого кабінету під проводом Векерлього є лише відроченем рішеня, а загальне, рівне право виборче, з котрим вйде в житє рівноправність немадарских народностей, повинно бути відповідію на домаганя мадарских верховладників.

Василь Пачовський.

Сумні роковини.

В справі обходу 200-літної річниці бунту України під гетьманом Іваном Мазепою проти Москви і протесту української нації в Галичині

проти нового насильства темного царства — заняла національно-демократична преса становище, що можна про неї сказати: соромом і гидотою припали ви до землі, щоб ритись у багні за живою і гинути безслідно, своєю їдию пані, аж ваші очі невразливі на промінне сонця. Не відповідаючи на пизькі інсинуації подоптаных неволею мозків позволю собі подати до відомости становище закордонних Українців з Європи, з яких один з Парижа мені пише в листі: „Коли Ваші Рутени — раби, то ми самі з російської України за кордоном будем говорити іменем вольного українського духа в сю історичну хвилю“. Подаю сей документ до публичної відомости як одинокий історичний акт протесту України, що буде колись золотими буквами записаний на сторінках безпросвітної нинішньої неволі — а для нинішньої пори надію ся викликати ним відгомін в серцях молодіжи, що чейже переросте своїх учителів-публіцистів і піднесе наше горде знамено великих предків вище тих, що їм написано на чолі:

«Але кров моя — раб, але мозок мій — раб»...

Витяг зі звіту Надзвичайного Загального Збору Української Безсторонної Громади

в Леодені 3. червня 1909.

5 а) По перчитаню заклика п. Василя Пачовського з „Громадського Голосу“ (ч. 10. 1909), прийнятого Громадою з одушевленем і переписки паризьких Українців з Громадою в тій справі ухвалено:

1) Протестувати як найгострійше і найенергійніше.

2) При згоді з боку Гентан виступати спільно з ними в імені злучених українських громад на бельгійській території.

3) Протестувати в Парижі, або у Львові.

4) Вразі протесту у Львові не посылати власного депутата з огляду на матеріальне становище Громади, але уповноважити в сій справі евентуального відпоручника якої небудь з Українських Громад, або галицького діяча.

5) Звернути ся з текстом протесту до опозиційних часописів цілого світа і взагалі старати ся о як найбільше ширенє його.

6) Приймати морально участь в евентуальнім обході жалібного свята в Галичині, предложенім В. Пачовським.

7) Присвятити бібліотеку Громади імені Гетьмана Івана Мазепи.

8) Зголосити ся до незорганізованої часті Української колонії в Леодені, не представленій в Громаді з предложенем готового тексту протесту і з закликом забрати голос в сій справі.

9) Уповажити трьох членів Громади: (імена), уложити як найскорше текст протесту і піддати його під дискусію Загального Збору Громади.

10) Повідомити про рішенє Громади в справі протесту т. Парижан і Гентан а також порозуміти ся з иншим в Карльсруге, Оффенбасі і Бінгені“.

Витяг зі звіту Загального Збору Громади

5. червня 1909.

3) Читанє літератури про подію 10. липня 1709. року.

4) а) Читає ся відписи листів, надісланих до Громад в Генті, Карльсруге і в Парижі.

б) Читає ся текст протесту вироблений на вічнім засіданю комісії з 4—5 червня, котрий приймає ся одностайно без зміни.

5 а) Громада приймає пропозицію видати обіжницю до Українського Люду з приводу „св'ята“.

б) Громада ухвалює:

1) Звернути ся до „Ukrainische Rundschau“ з пропозицією отворити анкету з сього приводу.

**Витяг зі звіту Загального Збору Громади
26. червня 1909.**

3) Збори вислухують відписи листів надісланих комісією до Парижських і Бінгенських товариств, лист до „Ukrainische Rundschau“, також відповіді дістані комісією із Генту, Карльсруге, Парижу і Бінгену.

5) Реферат тов. Л.-П. про постанову Парижан.

6) Читає ся лист п. В. Пачовського до парижських ініціаторів протесту, котрий громадою і гістьми вислухує з ентузіазмом. Зважаючи на велику стійкість і змістовість, а також задля того, що він є висловом думок нашого видатного народного діяча і письменника, Громада одногласно вимагає затягнення відпису його до протоколу.

7) Громада ухвалює:

а) Доручити комісії порозуміти ся з дирекцією „Populaire“ чи не можна би було на день 7. липня скликати віче, де був би зроблений виклад про Україну взагалі і про полтавську подію з окрема. Про вислід віча сейчас же повідомити Парижан або через спеціального відпоручника, або письменно.

б) Порозуміти ся з п. В. Пачовським і надати йому право виступати в Галичині в імені Злучених Громад на бельгійській території, або передати се право тому, кого він вважати ме відповідним до сего.

в) Підписати лист а до Бйорнзена, при чім зробити до його добавку з висловленням йому співчуття з приводу його хвороби.

г) Доручити комісії зробити заклик до Карльсруге, Генту і Бінгену і постарати ся о zorganizоване тамошніх Українців.

г) Доручити комісії вложити листу ча-сописей і надіслати до них текст протесту.

д) Доручити комісії звернути ся в день 4 липня до незорганізованої частини української колонії в Лводені з відчитом про полтавську подію: „св'ято“ в українській мові з закликом прийняти участь в протесті, з пропозицією готового тексту протесту“.

(Відпис руського тексту).

**Лист до Вп. Б. Бернзона
письменика
в Алестад (Норвегія).**

Високоповажаний Паве!

Пробуваючі за кордоном Українці, високо цінячи Ваші симпатії до пригноблених, а особливо до народу нашого, звертають ся до Вас з просьбою зволити забрати слово в новім акті царської тиранії.

Вам добре відомо, що Росія є народньою тюрмою, Ви знаєте, що тамошнє правительство здавлює кожний рух нечисленних народів до свободи. Сеся неволя тревала століттями і в цілій низці насильств скоро зявлять ся нове звено, що має болюче потвердити і далі свою — супроти ним покривджених — деструкційну політику.

І гнобитель зазначує се виразно св'яткованем 9. будучого липня події великої історичної ваги двістлітньої річниці перемоги віднесеної на злученому українсько-шведським війську.

Той погром був для нас великою гальмою в нашім поході до волі. Моськовський же уряд хоче його використати для запертя нас яко народу, яко збірного носителя питомої стародавньої культури.

Правительство, даючи повну волю своїй побідницькій радості, знущає ся з нашого підрядного становища і підчеркує слабосилість, до якої нас допровадило і тим проковує визвольний український рух. Він зі спокійним сумлінням кепкує з внутрішньої безрадності вашої. А для того не на своїй землі обходити ме він тоє св'ято, не в межах моськовського краю залунає звияницький тріумф. Ні, на території побідженого, в нашій Полтаві зичати ме той самодержавний радісний крик і поліцейсько-шпигунський нагай вище відгомон з многих українських грудий, з

нашого люду, який поволочуть радити з власної недолі.

Отже під хвилі оргії п'ястук, в сумний момент ествовања нашого народу, наскрізь демократичного, ми звертаємо ся до Вас по слово. Воно вже не раз розлягалось широко, вливаючи надію, що скована правда воскресне. Ваш голос лунає по всій землі і находить відгомон ві всіх чесних серцях.

Ми Вас просимо звернути бачність цивілізованого сьвіта на се нове ганебне поведжене моськовського уряду, який змагає ся погребати український нарід. Ваше слово причинить ся до скоршого його визволення і тим самим до блискучої перемоги ідеї демократизму і всесвітнього братерства.

Числячи на Вашу гуманну інтервенцію висказуємо Вам нашу глибоку подяку і щиро відданість.

Ми з глибоким жалем стріли звістку про Вашу слабість. Висказуємо тверду надію і сердечне бажанє ского побачити Вас повним сили на рідній Вашій ниві: на чолі борців за кращу будучність.

За сполучені Українські Громади
на території Бельгії комісія протесту.

Підписи.

28. червня лист відіслано до Парижан для підпису.

Історичні замітки.

— Мазепині пам'ятки в музею В. Тарновського в Чернигові. В музею В. Тарновського переховують ся крім кількох портретів Мазепи (гл. статі д-ра Богдана Барвівського), ще отсі пам'ятки великого гетьмана.

1) Шабля з догетманського періоду Мазепи, о рукояті з темного рога, о вістрію сильно закривленім; на вістрію напись: „Іоанн Мазепа 1665“. Се автограф гетьмана. Піхва дерев'яна, обтягнена чорною шкірою. Набута в с. Бахмачі, чернигівської губернії, від козака в хаті.

2) Шабля, дар гетьмана Мазепи осавулову Савичеву враз з инним оружжєм. Набута від потомка Сявича. Инше оружжє, рушниця і пара пістолетів, находять ся у его брата.

3) Срібна ложка, кругла і гладка; ручка кругла, гладка, з литими горорізьбами на обох кінцях; на ручці польська напись. Після переказу дарував її польський король князюві Дульській, а від неї дістала ся она Мазепі.

4) Бандура (торбан) Мазепи, з паліандрового дерева, виложеного слоновою костью. На ручці герб гетьмана (тут ся відміна, що зв'язда по лівій стороні хреста, по правій півмісяць, звернений хребтом до хреста, а рогами в протилежну сторону) з інкрустованою слоновою костью. Ілюстрація є в „Каталозі“ музею (Київ 1898) табл. 12, ч. 506.

5) Личман, то є медаль до ношеня на шпії, з горорізьбами. З одної сторони Хрещене Спасителя, з другої хрещене дитини (католицької). Довкола латинська напись, з одної сторони: „Non sua sed nostra hic expurgat crimina Christus“; з другої сторони: „Elumina mysta sacro — nos Christus flamine mundat“. При медалі золотий ланцюшок. На Україні був в давнину звичай, що прийшов з Польщі, обдаровувати такими личманами матері або новоохрещені діти. До сего личмана долучене письмо гетьмана графа Кирила Розумовського: „Господиновъ войсковой товаришъ Романовскій! Перепровождая при семь універсалъ на чинъ войскового товариша, нами просимый за долговременную и добронорядочную службу при домъ нашемъ, посылаю паніи вашей сережки и дукачъ, щиро золотый зъ цѣпкою, кои у Миновичевой зъ протчими вещами мною куплены и какъ вамъ завѣдомо одъ Мазепы ей добулись, да носитъ на память о насъ. Впрочемъ пребываю вамъ доброжелательный гетманъ графъ К. Розумовскій. 1753 года, іюля 14 дня. С. П. Б.“ З письма видно, що личман належав до Мазепи, який дарував его Мировичевій мабуть при хрещеню у неї дитини. Ковток (сережка) тепер нема.

— Шабля Мазепи. Шабля оправлена позолоченим сріблом, вибитої роботи в стилі renaissance. Рукоять обложена гадючою шкірою і замість

ручки має широкий ланцюшок, зложений з чотирьох пластинок. Піхва з чорної шкіри, з накопешниками і переймами для кільцят з золоченого срібла. Довжиня всеї шаблі около 1½ аршина. Вістріє має слідуочі написи: з одної сторони — Надежда въ Бозе, а крипость въ руке — правому дилу конець. Мазепа, на другій — на гибель супостата въ Сиче дерзающему смерть 1687 г. Рисунок букв — рукописний, а їх форма — полуднево-руська, та сама, яку бачимо в письмі н. пр. універсалів того самого Мазепи. Сю шаблю подарував 1836 р. гр. Бутурлін для музею, який мав бути заснований в Вороніжі в память Петра Вел. і переховувала ся до 1849 р. в вороніжській мійській раді. Тогож року міністер внутрішних справ жертвував її цареві Николі Пачловичеві. Тепер переховує ся та шабля в царсько-сельським музею. — А. Л. („Кіевская Сторона“ 1883. т. 5. январь. ст. 213).

— Дар гетьмана Мазепи для церкви св. Гробу в Єрусалимі. В Єрусалимі в храмі св. Гробу переховує ся масивний срібний антимінес, який лише при великих торжествах кладуть в часі Служби Божої на престіл. Сей антимінес прикріплений до дерев'яної дошки і має 106 см. довжини, а 83 см. ширини. В середині бачимо гравюру (зладжену на металю), яка зображає плащеницю (зложене Спасителя до гробу). Її уклад під артистичним зглядом відзначає ся італійським характером в роді старих митців. В горі вирізана напись: „Подаяніемъ Ясневелможнаго Его Милости Пана Іоанна Мазепи Россійскаго Гетмана“. Під гравюрою вирізан та сама напись по латині: „Sumptu illustrissimi Domini Ioannis Mazepa (sic) Ducis Russiae“. Довкола гравюри рамці около 20 см. ширини. Серед богатої горорізьби зі срібних цвітів, листя і овочів на золотім тлі, в стилі renaissance, уміщені предмети, що нагадують Христові страсти. В долині виділе родивний герб Мазепи (про сей герб гл. в поданій нами статі: „Князь Мазепа і его шляхотский та князівский герб“) з буквами М(азепа) Іоанн (етманъ). Звістку про сей гетьманський дар подаємо за „Кіевскою Старинною“ 1893, т. 43 ноябрь ст. 316—318. Тут подана також ілюстрація антимінса, яку можна найти рівнож в побільшеню в львівській „Зорі“ 1894 р. ст. 125.

— Незвісні портрети Мазепи. Наукове Товариство ім. Шевченка одержало фотографічну знімку портрету Мазепи, який находить ся в Штокгольмі в Швеції. Гетьман закований в панцир, в руці держить булаву, богато висаджувачу дорогим каменем. Лице подовгасте, без бороди, з вусами. Волосє зачесане в гору. Довідуємо ся, що в Києві в і віднайдено рівнож незвісний доси в літературі портрет Мазепи. Сподіємо ся, що оба она будуть опубліковані. Ще в 1883 р. буда звістка в „Кіевскій Старині“ (т. 6, ст. 596), що в однім з монастирів на Атоні находять ся старинний, мабуть сучасний портрет Мазепи. Варта булоб дістати якусь близшу звістку про него та зробити фотографічну знімку. Неопубліковані доси портрети Мазепи є в „Бібліотеці гр. Красінських“ в Варшаві. Одєн з них, се вельми рідка гравюра Галаховського з 1708 р. Є се унікат. Гравюра відпечатана на темно-жовтім шовку, тож Ровійський не міг зробити з неї фотографічну знімку. Тепер одначе штука фотографованя так поступила, що мабуть зробити пробу, чи не удалаб ся тепер репродукція сеї рідкої гравюри. Другий портрет в сій бібліотеці мальований олійними красками. Гетьман зображений з бородою, розділеною в два клини. Оба портрети вельми нагадують гравюру Норбліна і, можливо, служили їй взором.

— Київ з портретом Мазепи. В „Музею кн. чарторийських“ в Кракові є велике плоске срібне начине з рукоятію, що пригадує своєю формою пательню, на якій вириті золочені орнаменти. Се начине зроблене зі срібної бляхи, грубої на 4 мм., отвір широкий 0.30, а рукоять довга 0.15. На випуклім дві видно ритий і золочений гербовий щит, окружений лавровим вінцем. На щиті якби герб Леліва, півмісяць і зв'язда, а над нею підкова, звернена кінцями до долини, що творить враз з півмісяцем рами для зв'язди, яка находить ся в середині. Зі струсинних пер і есів, що окружають щит, вносять ся в горі хрест, а коло него дві букви: D. P. Довкола отвору на дві широкий золочений биріл, виповнений пер-

ковно-славянською написю: „Пана Димитрашка Рачи Сей Кувш зроблен року 1678 мца Августа дня 8. Пити з него во здравіє, с Ковша сего пити а его не просити, а просити не дам, для себе мам“. Ся напись перервана трома лавровими вінцями з погрудями в середині, в козацких характеристичних строях. Зображають они, як сьвідчить напись, Лободу, Наливайку і Мазепу, які тримають в руках чарки, або грають на торбанах. Коло одного з них виритий козак, що бе в бубни, з обголеною головою і колпаком, який лежить під бубнами. Ціле козацке житє стає перед очима на вид сего. У рукояти є велике ухо для завішування начиня на стіні.

Державна рада.

На вторковім засіданю посольської палати зголосив п. Курлович (москвоф.) нагле внесене на призване державних підмог рільничим організаціям східної Галичини. Палата приступила до дальшої розправи над наглим внесеном п. Метельки.

П. Графенавер забрав голос, продовжуючи свою промову, розпочату на попереднім засіданю, почім по промові п. Губки перервано наради і замкнено засіданє. Тогож дня на по полудневім засіданю переведено вибори до делегацій. З Галичини вибрані: п. Цеглинський, Гломбінський, Герман, Жигульський, Козловський, Петелєвц і Стапінський, яко заступники: Евген Левицький і Шаєр.

При кінци засіданя зголосили рускі послы 6 наглих внесень.

П. Кость Левицький в справі заведеня загального, рівного права голосованя до сейму; п. Будзиновський в справі водних доріг в Галичині; п. Евг. Левицький два внесень: в справі управленья язикового питаня дорогою державного закона і в справі вибору комісії для розбору ествующих в Галичині законних принципів; п. Колесса в справі поділу галицької ради шкільної на дві секції: руску і польску; п. Петрушевич в справі виконуваня карної власти поліцією.

Крім того внесли інтерпеляції: п. Олесницький в справі продажі неужитих уніформів по причині зміни уніформованя.

П. Будзиновський в справі поведенья галицьких судових властей що до рускої мови і в справі польщеня руских учеників бучацькою гімназією учителями тогож заведеня.

На початку вчерашного засіданя дня 7. липня зложив посольське пріречене нововибраний п. Бєсядєцький. По відчитаню впливів приступлено до дальшої розправи над наглим внесеном п. Метельки про школи меншостей. Промовляв п. Корошеє (слов. катол.) до 1. год. по полудни, відтак п. Вєліх (чєск. хлб.) по чєски; на тім замкнено розправу над внесеном Метельки, вибрано генеральних бесідників а наради перервано.

П. Сляма, голова комісії посольської незайманости звернув ся до президента палати, серед неустанного гамору на лавах чєских радикалів і соціялістів, з запитанєм в справі зрєчного письма міністра внутрішних справ, який відкинув домаганє комісії що до переслуханя нею поліційних органів. В сій відмові добачує бесідник нехтованє закона і пониженя прав посольської палати. Президент відповів, що міністер внутрішних справ зазначив в розмові з ним своє становище в тім дусі, що парламент порозуміває ся державними властями лише за посередництвом центральних урядів. Соціялісти і чєскі радикали переривали неустанно президентови окликами. Коли скінчив, залунали оклики: „Abzug Haerdtl“ і настав великий гамір. Засіданє замкнено, слідує нині.

Коли по укінченю засіданя бар. Бінерт wraz з иншими міністрами опускав салю, понесли ся

з лав чєских радикалів і соціялістів оклики: „Abzug Haerdtl“. Міністер Гердтль вернув супроти сего до міністеряльної лави, щоби мабуть зазначити, що не боїть ся окликів, що викликало велику бурю. Посипали ся оклики: То провокація, ви є російским міністром, ваше місце в криміналі! і т. д. Візвані до салі инші міністри старали ся успокоїти послів, але безуспішно. Вкінци міністер Гердтль, слідуючи за бар. Бінертом звернув ся до виходу салі. Тоді посипали ся на него кулі, зроблені з паперу.

При кінци вчерашного засіданя зголосили рускі послы дальші наглих внесень:

П. Петрицький в справі усунєня незаконности на поли громадської адміністрації в Галичині.

П. Фоліс в справі незаконностей в галицьких почтових і телеграфічних урядах.

П. Дністрянський в предметі заведеня рубрики народностей, місто рубрики матерної мови при найбільшій числї населєня.

П. Трильовський в справі заборон, видаваних проти Січии в Галичині.

П. Окунєвський в справі помноженя руских шкіл в Галичині.

За засіданю господарської комісії палати послів, яке відбуло ся ві второк під проводом п. Елєвбогена, принято закон в справі часу праці в торговельнім промислі по короткій розправі згідно з ухвалою палати вельмож.

Опісля п. Баталія зложив подрібно звіт з правительственной предлоги про управленьє галицького нафтового промислу.

П. Ліхт домагав ся подрібних вияснєнь що до сего, які фінансові договори і передступні переговори правительството ухвалило, або наміряє в цілі переведєня сеї акції. Промовляв ще п. Діяманд почім перервано наради з огляду на повне засіданє посольської палати.

В середу дня 7. с. м. відбуло ся засіданє комісії посольської незайманости, на яким мало бути переслуханих яко сьвідків 5 поліційантів, які інтервєлювали при арештованю послів Бєра і Вутіля. Міністерство внутрішних справ надіслало письмо, в яким відмовляє комісії права переслуханя державної служби. В тій справі завєла ся довша розправа.

На засіданю субкомітету комісії до справ державних урядників, в середу дня 7. с. м. заявив президент міністрів бар. Бінерт, що начєрк закона в справі службової прагматики державних урядників ще сего року буде внесений в палаті. Мимо того, що начєрк прагматики виготовлений центральним союзом австрійських стоваришєв державних урядників викликає деякі сумніви, чи правительството візьмє участь в нарадах над ним.

Референт Странський приняв з вдоволенєм заяву бар. Бінерта і поставив внесене, щоби розправу над елєборатом центрального союзу, признаним комісією за основу подрібної розправи, відложено аж до внесєня правительством заповідженого начєрку закона.

П. Глєкль домагав ся ще крім прагматики для урядників і прав державних слуг, на що відповів бар. Бінерт, що таку предлогу внесє правительството. Вкінци принято внесєнє референта і п. Глєкля.

Податкова комісія займала ся в середу внесеном п. Копа в справі зміни закона про відписуванє ґрунтового податку на случай елементарних шкід. Референт виєс резолюцію з узялєнем повисшого внесєня і з зазивом до правительства, щоби як найскорше предложило відповідний начєрк закона. Представник міністерства скарбу згодив ся на сию резолюцію, але підніє, що в сучаснім положєню фінансовім держави правительството не може пристати на зменшенє своїх доходів. Внесєнє референта ухвалєно.

Комісія незайманости зібрала ся вчєра в справі о. Вутіля і Бєра. Відчитано письмо міністерства внутрішних справ, в яким подано причини, задля яких не може оно вєолити домаганє нею поліційних органів. По переведєній розправі принято внесєнє п. Функого, щоби рішучо запротєстувати проти сего письма міністерства

внутрішних справ і заявити, що тут нарушено закон. Відтак принято внесєнє п. Лібермана, щоби сию справу порушити в виді запитаня голови комісії до президента палати в повній палаті і домагати ся пошанованя закона.

Вкінци принято внесєнє п. Ріґра з зазивом правительства, щоби пристало на ухвалу комісії незайманости що до візваня поліційних органів задля переслуханя їх в сій справі. В тій справі буде можливо виготовлений письменний звіт комісії для палати. Відступлено від наміру переслуханя ниших сьвідків.

Хросимо вігквити передплату.

Новинки.

— Калєндар. В пятницю: руско-кат.: Давида преп.; римо-кат.: Кирила еп. — В суботу: руско-кат.: Самсона преп.; римо-кат.: Амалії діви.

— Ексц. Епископ Чєхович виїхав нині чоза дисципліно і поверне в до Перемишля в перших днях сєрпня.

— Комітет першої хлїборобської вистави в Стрию повідомляє отсим наші стоваришеня кредитові і торговельні, що згадані стоваришеня можуть взяти участь в виставі надєслаючи графічні таблиці свого розвою. Для згаданих стоваришєв назначив виставовий комітет особну салю, де сї графічні таблиці, як і мапи будуть приміщені. Дотеперішні зголошеня на виставу є такі: Тов. „Сокільський Базар“ у Львові; о. Ів. Палїв у Перєвізци (жито, ячмінь і бараболю); о. Йосиф Терлєцький в Бєсович (бруков і бураки); о. Данило Бодревич в Порохника (ендемсї гуси, кури раси куропатвяків волоских, і індики раси бронзової); п. Йосиф Левицький зі Стрия (голуби); Інокентій Захарїв з Дуліб (збірку насінья гуси і кури); Іван Гавран з Завадова (крілики); Вол. Устєньський зі Львова (церковні річи); о. Ник. Глєшовський в Фалиша (меди); Ол. Жукєвський з Станиславова (яблока харламівки і цїсар Олєксандєр); Йосаф Вітошинський зі Стрилик нов. (збірка овочів з садів сєлянських зі Стрилик нових і околичних сєл, огородові ярици, овєс, ячмінь, пільний горох, пастівні бураки, морков і голуби); о. Мирон Литицький з Мужилевич (пїтї меди); проф. Вол. Шухєвич зі Львова надіслав більшу колекцію взорів паперових хрєстиків до украшеня сєлянських хат в сєлі Стригандя, товмацького повіта. Виставовий комітет авєртає ся з просьбою до виставців, щоби зголошеня на виставу надєслали як найскорше, бо колиб салі „Народного Дому“ в Стрию показались за малими, мґ оглянутись за иншими сєлями.

Переґаньське (долинський повіт) і Небилів (пов. Калуш) вибрали вже місцеві комітєти, що мають займити ся обєсланєм сеї першої хлїборобської вистави і збиранєм датків на покритє видатків сеї вистави. Надіємо ся, що слідом тих місцевостей скрісь повстануть тикі комітєти. В Переґаньску вибрано до комітєту пп. д-ра В. Чапельського, Льва Борачка, Йосифа Зальда і Волєд. Чолія, а в Небиліві головою п. Зубрєя.

— М. Коцюбинський, звісний письменник з України, перебуває тепєр на острові Капрі, де почувєв ся зовсім вдоволений. Робить багато прогульок по скалистых горах острова, не читає нічого, а лишє потує вражєня, щоби по повороті до здорєвля поділитись ними зі своїми земляками.

— Прєміція. В неділю дня 11. с. м. відєспиває о 10. год. рано в церкві Успєнїя Пр. Діви Марїї у Львові новопоставлений прєсвитєр о. Олєксандєр Ковальський свою першу Службу Божу, на котрє то торжєство заиропує усіх знакомих.

— Тїшнійший вибір посла до держ. ради в округу Самбір-Городок, переведений дня 6. с. м., скінчив ся побідою всєпольського кандидата Олєксандра ґр. Скарбка, який дістав 2550 голосів на 4958 голосуючих. Др. Добошинський одєржав 2408 голосів.

— Дрібні вїсти. У Львові має бути заложєна спілкова руска молочарня з гостинницею. — В Бурштині застрїдив ся князь Станислав Яблонський (старший), властитель Бурштїна і сусідних сїл.

Оповідки.

— З станиславської єпархії О. Діониз Нєстайко, парох в Бучачи, іменований радником єписк. консисторїї з правом уживаня відзнак крило-

Поручає ся склад церковних параментів у Львові, ул. Руска ч. 8.
ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнїше Сложарєкий і Усєньський)

Цінники на жаданє даром і franco.

шанських. — Канонічну інституцію одержали оо.: Іван Луцкий, б. завід. Вишніці на парох тамже, Теодор Кархут, б. парох Ціняви, на Жабокруки, Порфірій Гордієвський, б. парох Стрільча, на Шманьківці, Лев Ольшанський, б. завід. в Деляві на Самолуски, Лука Іванців, б. сотр. в Пшеничниках, на Деляву. — Увільнені оо.: Евстахій Гордійчук, з прив. сотр. з правом управи в Кулачківцях, Йосиф Дженджера з посади завідача в Кричці, Тадей Рогошевський з сотр. в Бучачі, Лев Ольшанський з завід. в Деляві, Лука Іванців з сотр. в Пшеничниках, Волод. Ленкавський з експоз. в Жураках, Михайло Николин з завід. в Порогах, Іван Луцкий з завід. в Вишніці. — Введені оо.: Евст Гордійчук як завід. в Тулукові, Йосиф Дженджера як експозит в Жураках, Йос. Росткович, неопр., як приватн. сотрудн. в Росохачи, Василь Пік як завід. в Микитинцях, Мих. Николин як завід. в Кричці, Мих. Ганкевич як завід. в Порогах, Лев Левицкий як парох в Зеленій, дек. надвірнянського, Іван Луцкий як парох в Вишніці. — Рукоположені в презвитери: Йосиф Росткович, Омелян Завацкий, Дмитро Вахняк, Нестор Кисілевський і Богдан Подольський. — Відпустку до львівської апархії дістав Іван Щербанюк, укітч. богослов. — Відпустку для поратования здоровля одержав о. Ігн. Попович, парох Гордніці, на три місяці.

— **Іменованя.** Міністерство просвіти перший раз посувало учителів школи вправ при учит. семінариях до VIII. кл. рангі. Між іменованими до VIII рангі є: Мих. Хрупович, Стефан Скоробогатов і Брон. Сокальський у Львові і Алекс. Жеребедкий в Самборі, а інші в Кракові.

— **Почтові складиці** будуть отворені з днем 16. с. м. в Криворів'ї (пов. Косів), в Загірцях (пов. Ріпчиці), в Бабинцях (пов. Борців) і в Рудниках (пов. Жидачів).

Посмертні оповістки.

— **Михайло Малецький**, властитель дібр в Угерцях внявських коло Рудок, упокоїв ся дня 4. с. м. в 64. році життя. Покійник за життя не жалувал запомог на народні цілі, а перед смертю, не маючи близької рідні, записав все своє майно на народні цілі, з чого 400 моргів ґрунту, вартости коло 200.000 К дістала львівська „Просвіта“. Бл. п. Малецький привначив запис „Просвіті“ на ширене кооперації межі нашим народом, і на заложене захоронки в Угерцях внявських. Вічна пам'ять Покійникові!

— **Григорій Іванець**, член міської ради в Сокалі, член львівської „Просвіти“ і інших товариств, упокоїв ся дня 6. м. в 64. р. життя. Покійник був свідомим руским міщанином а своїх дітній образовав в школах. В. в. п.!

Причінок до питахя

про т. зб. „Бекетівський“ портрет Мазени 1).

Написав *Др. Богдан Барвінський.*

(Конець).

Примітки.

1) Сю статью писав я, не маючи під рукою дуже важної книжки Ровінського: Подробний словарь русских гравированных портретов т. II, Спб. 1887, де обговорено звісні доси портрети Мазени. У Львові має сю книжку лише „Бібліотека Народного Дому“, але що якраз вона тепер в переплеті, тож статью мою доповню вже при перепечатці даними, взятими з книжки Ровінського. — *Др. Б. В.*

2) О портретах Мазени Кіевская Старина 1883 т. 6 юль, ст. 594—5. 3) Бантишъ-Каменскій: История Малой Россіи ч. II, 2 вид. 1830, 3 вид. 1842 р. 4) 4 вид. 1903 р. 5) Бекетовъ: Изображенія людей знаменитыхъ или чѣмъ либо замѣчательныхъ, принадлежачихъ по рожденію или заслугамъ Малороссіи. Москва 1844. 6) Подаю се за Лазаревским, який раз пише: „О подлинникѣ этой правяры сказано только, что это „древній портретъ“. Не тотъ — ли это, чтовъ академія художествъ?“ („Старинные малороссійскіе портреты. Кіев. Стар. 1882 т. 4, октябрь, ст. 174 пр. 1), другий раз каже, що ся ілюстрація подана є „съ добавленіемъ, что это копія съ портрета, находящаго ся въ академіи художествъ“ (ibid. 1899 т. 64 мартъ, ст. 453 в статі „Замѣтки о портретахъ Мазени“). Автором сеї гравюры, зладженої на дереві є Н. К. Лазаревскій припускає, що є се Може Куренков, одначе дав знак питања. 7) Пырятыньська Ластивка, кобзарь Е. П. Гребиньки. Изданіе Г. Корчакъ-Новицкаго. Кіевъ 1878 між ст. 56 а 57. 8) Кіевская Старина 1883 т. 6 юль, ст. 595. 9) К. Стар.

1899 т. 64 мартъ, ст. 454. 10) Коваленко: Оповідання з історії Українського народу. Поллава 1907 ст. 143. Репродукція досить вірна. 11) Павловскій: Битва подъ Полтавою. Поллава 1908 ст. 63. 12) Уманецъ: Гетманъ Мазена. С.-Петербургъ 1897 ст. 413. 13) Каталогъ украинскихъ древностей коллекци В. В. Тарновского. Кіевъ 1898 ст. 74, ч. 699. 14) Уманецъ: Гетманъ Мазена ст. 413. 15) Міръ Искусства, С.-Петербургъ 1900, I. ст. 122. На сю репродукцію звернув мою увагу др. Ол. Сумко, за що склалаю ему щирю подяку. 16) Уманецъ: Гетманъ Мазена. Тут цілий 8 ий розділ посвячений портретам Мазени (ст. 413—422). 17) ibid. ст. 413—415. 18) ibid. ст. 415. 19) ibid. ст. 415—416. 20) Кіев. Стар. 1890 т. 28, январь ст. 58—9. 21) Уманецъ: Гетманъ Мазена ст. 414. 22) ibid. ст. 418—419. 23) Кіев. Стар. 1882 т. 4, декабрь ст. 603—4. 24) ibid. 1883 т. 6, юль ст. 595—6. 25) Т. III. 1822 р. 26) Кіев. Стар. 1883 т. 6, юль ст. 596. Я хибно вважав его подібним до Норблінівського портрету. Історичні причинки I, ст. 105. 27) Уманецъ: Гетманъ Мазена ст. 419. 28) ibid. ст. 418. 29) Кіев. Стар. 1899 т. 64, мартъ ст. 453—4 і 461 пр. 1. 30) Історичні причинки I, ст. 104—5. 31) Obrazy i rzeźby Muzeum Narodowego Katalog tymczasowy. Kraków 1897, ст. 12. ч. 534. 32) Свѣт 1907, ст. 207. 33) Уманецъ: Гетманъ Мазена ст. 420. 34) Fournier-Sarlovéze: Les peintres du Stanislas-Auguste II, roi de Pologne. Paris 1907 ст. 50. „Mazepa“. Eau-forte originale. 35) Історичні причинки I, між ст. 100 а 101, 36) Хоткевич: Альбом історичних портретів, серія I. вип. 1. портрет ч. 2. в красках. 37) Руслан 1909, ч. 120. 38) Pauli: Żywoty hetmanów królestwa polskiego. Lwów, Stanisławów, Tarnów 1850 між ст. 66 а 67. 39) Історичні причинки I, ст. 99, пр. 1.

Телеграми

з дня 8. липця.

Солунь. Прибули ту два баталіони анатольських жовнірів і 800 скринь патронів. Чотири баталіони поставлено здвож границі на сторожі.

Кінвота має зібрати ся в Монастирі. З огляду на напружені відносини межі македонськими Греками належить ту ждати оповіщення стану облоги.

Петербург. Царська родина повернула з поїздки до Петергофу, а потім цар поїхав до Полтави.

Відень. През. угор. мін. др. Векерле був вчера поверх годину на послуханю у цісаря. Нинішня уряд. угор. часопись оповістить нове іменоване кабінету д-ра Векерлього.

Краків. Судові лікарі орекля, що Боровска, яка мала застрелити адв. Левицкого, є зовсім нормальна і здорова на умі.

Оповіщенє.

VIII. Звичайні загальні збори Повітового Товариства кредитового, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові відбудуть ся дня 23. п. ст. липця 1909 в льокалі Товариства (Ринок ч. 10.) о год. 4. по полудни з отсим порядком дневним:

- 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів.
- 2) Звіт Дирекції з діяльності Товариства, замкненє рахунків за р. 1908 і білянс макетковий.
- 3) Справозданє комісії контрольной.
- 4) Поділ чистого зиску.
- 5) Звіт Союза ревізійного.
- 6) Вибір двох членів Ради надзирачой на 3 роки і одного заступника на 1 рік.
- 7) Внесеня і запитаня.

Львів дня 3. липня 1909.

Др. Кость Левицкий
председатель.

Іван Дудкевич
писар.

64 (2—3)

Образи Шевченка, Хмельницького, Косенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спинки брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — *Склади „Сокальського Базару“ у Львові і Стрию.*

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на с. оти і вдови по сьвячениках.

Держім ся покликну:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знрядів господарских, від шкід огневих під корпеними условиями, числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; інші фонди К 458.564.—; разом К 2,324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30G	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:28	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Рашава	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломні	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50G	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТНА: Поспінні поїзди печатані товстия друком. — А) Лише в неділі і сьвята від 10/2 до 10/6. А) Лише в неділі і сьвята від 1/2 до 21/6. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 20/6. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 20/6 щодень. — Г) Щоденно від 1/2 до 21/6. — З) Лише в неділі.